

Tratatul de la Lisabona a intrat în vigoare la data de 1 Decembrie 2009

La 1 decembrie 2009, Tratatul de la Lisabona a intrat în vigoare, încheind astfel mai mulți ani de negocieri pe tema aspectelor instituționale.

Tratatul de la Lisabona modifică Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul CE (fără a le înlocui) și pune la dispoziția Uniunii cadrul legal și instrumentele juridice necesare pentru a face față provocărilor viitoare și pentru a răspunde așteptărilor cetățenilor.

1. O Europă mai democratică și mai transparentă, în care Parlamentul European și parlamentele naționale se bucură de un rol consolidat, în care cetățenii au mai multe șanse de a fi ascultați și care definește mai clar ce este de făcut la nivel european și național și de către cine.

- Un rol consolidat pentru Parlamentul European: ales direct de către cetățenii Uniunii Europene, acesta are noi atribuții majore privind legislația, bugetul Uniunii Europene și acordurile internaționale. Prin faptul că se recurge mai des la procedura de codecizie în cadrul elaborării politicilor europene, Parlamentul European se află pe o poziție de egalitate cu Consiliul (care reprezintă Statele Membre) în ceea ce privește adoptarea celei mai mari părți a legislației Uniunii Europene.

- O mai mare implicare a parlamentelor naționale: parlamentele naționale pot participa într-o măsură mai mare la activitățile Uniunii Europene, în special datorită unui nou mecanism care le permite să se asigure că aceasta intervine numai atunci când se pot obține rezultate mai bune la nivel comunitar (principiul subsidiarității). Alături de rolul consolidat al Parlamentului European, implicarea parlamentelor naționale conduce la consolidarea caracterului democratic și la creșterea legitimității acțiunilor Uniunii.

- O voce mai puternică pentru cetățeni: datorită inițiativei cetățenilor, un milion de cetățeni din diferite State Membre pot cere Comisiei să prezinte noi propuneri politice.

- Cine și ce face: relația dintre Statele Membre și Uniunea Europeană este mai clară, odată cu repartizarea competențelor.

- Retragerea din Uniune: Tratatul de la Lisabona recunoaște explicit, pentru prima dată, posibilitatea ca un Stat Membru să se retragă din Uniune.

2. O Europă mai eficientă, cu metode de lucru și reguli de vot simplificate, cu instituții eficiente și moderne pentru o Uniune Europeană cu 27 de membri, capabilă să acționeze mai bine în domenii de prioritate majoră.

- Un proces decizional eficient: votul cu majoritate calificată din Consiliu este extins la noi domenii politice, astfel încât procesul decizional să se desfășoare mai rapid și mai eficient. Începând din 2014, calcularea majorității calificate se va baza pe sistemul dublei majorități, a Statelor Membre și a populației, reflectând astfel dubla legitimitate a Uniunii. Dubla majoritate se obține atunci când o decizie este luată prin votul a 55% din Statele Membre, reprezentând cel puțin 65% din populația Uniunii.

- Un cadru instituțional mai stabil și mai eficient: Tratatul de la Lisabona creează funcția de președinte al Consiliului European (ales pentru un mandat de doi ani și jumătate), introduce o legătură directă între alegerea președintelui Comisiei și rezultatele alegerilor europene,

prevede noi dispoziții referitoare la viitoarea structură a Parlamentului European și include reguli clare privind cooperarea consolidată și dispozițiile financiare.

- O viață mai bună pentru europeni: Tratatul de la Lisabona ameliorează capacitatea UE de a acționa în diverse domenii de prioritate majoră pentru Uniunea de azi și pentru cetățenii săi - precum libertatea, securitatea și justiția (combaterea terorismului sau lupta împotriva criminalității). Într-o anumită măsură, Tratatul se referă și la alte domenii, printre care politica energetică, sănătatea publică, schimbările climatice, serviciile de interes general, cercetare, spațiu, coeziune teritorială, politică comercială, ajutor umanitar, sport, turism și cooperare administrativă.

3. O Europă a drepturilor, valorilor, libertății, solidarității și siguranței, care promovează valorile Uniunii, introduce Carta drepturilor fundamentale în dreptul primar european, prevede noi mecanisme de solidaritate și asigură o mai bună protecție a cetățenilor europeni.

- Valori democratice: Tratatul de la Lisabona specifică și consolidează valorile și obiectivele care stau la baza Uniunii. Aceste valori sunt menite să servească drept punct de referință pentru cetățenii europeni și să arate ce anume are de oferit Europa partenerilor săi din întreaga lume.

- Drepturile cetățenilor și Carta drepturilor fundamentale: Tratatul de la Lisabona menține drepturile existente și introduce altele noi. În mod special, garantează libertățile și principiile înscrise în Carta drepturilor fundamentale și conferă dispozițiilor acesteia forță juridică obligatorie. Se referă la drepturi civile, politice, economice și sociale.

- Libertate pentru cetățenii europeni: Tratatul de la Lisabona menține și consolidează cele „patru libertăți”, precum și libertatea politică, economică și socială a cetățenilor europeni.

- Solidaritate între Statele Membre: Tratatul de la Lisabona prevede faptul că Uniunea și statele membre acționează împreună în spirit de solidaritate în cazul în care un Stat Membru este ținta unui atac terorist sau victima unei catastrofe naturale sau provocate de om. De asemenea, se subliniază solidaritatea în domeniul energiei.

- Mai multă siguranță pentru toți: Uniunea beneficiază de o capacitate extinsă de acțiune în materie de libertate, securitate și justiție, ceea ce aduce avantaje directe în ceea ce privește capacitatea sa de a lupta împotriva criminalității și terorismului. Noile prevederi în materie de protecție civilă, ajutor umanitar și sănătate publică au, de asemenea, obiectivul de a întări capacitatea Uniunii de a răspunde la amenințările la adresa securității cetățenilor europeni.

4. Europa ca actor pe scena internațională – instrumentele de politică externă de care dispune Europa sunt regrupate atât în ceea ce privește elaborarea, cât și adoptarea noilor politici. Tratatul de la Lisabona oferă Europei o voce mai clară în relațiile cu partenerii săi din întreaga lume. De asemenea, utilizează forța dobândită de Europa în domeniul economic, umanitar, politic și diplomatic pentru a promova interesele și valorile europene pe plan mondial, respectând, în același timp, interesele specifice ale Statelor Membre în domeniul afacerilor externe.

- Numirea unui Înalt Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, care este și unul din vicepreședinții Comisiei, va crește impactul, coerența și vizibilitatea acțiunii externe a UE.

- Noul Serviciu european pentru acțiune externă va oferi Înaltului Reprezentant sprijinul necesar.
- Uniunea are o personalitate juridică unică, ceea ce îi întărește puterea de negociere, determinând-o să fie mai eficientă pe plan mondial și un partener mai vizibil pentru țările terțe și organizațiile internaționale.
- Evoluția politicii europene de securitate și apărare se va realiza păstrând unele modalități decizionale specifice, facilitându-se totodată o cooperare consolidată în cadrul unui grup mai mic de State Membre.

Versiunea consolidată a Tratatului privind Uniunea Europeană poate fi accesată [aici](#).

Versiunea consolidată a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene poate fi accesată [aici](#).